

Delårsrapport mars 2025 - nämnder och styrelser

Inköps- och upphandlingsnämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	3
2	Väsentlig styrinformation till kommunledningen	4
2.1	Verksamhetens utveckling	4
2.1.1	Mått/nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling.....	4
2.1.2	Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling	5
2.1.3	Övrig väsentlig styrinformation till kommunstyrelsen	5
3	Övrig uppföljning till kommunledningen	7
3.1	Utveckling inom personalområdet	7
3.1.1	Personalvolymutveckling	7
3.1.2	Årlig uppföljning av aktiva åtgärder och systematiskt arbetsmiljöarbete.....	7
3.2	Ekonomisk uppföljning	8
3.2.1	Resultatredovisning i sammandrag nämnder	8
3.2.2	Utfall till och med perioden	9
3.2.3	Prognos.....	9
3.2.4	Kostnadsuppföljning bastjänster och förändringsinsatser	10
3.3	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	10
3.3.1	Effektivisering genom minskad administration och digitalisering	10
4	Insamling av information inför Budget 2026.....	12
5	Styrinformation till nämnden	14

1 Sammanfattning

I upprättad delårsrapport per siste mars 2025 framgår att den verksamhet som bedrivits har skett i enlighet med plan, såväl utifrån fastställda omhändertaganden av uppdrag och mål som i linje med grunduppdraget.

Förvaltningens budgetavvikelse fram till mars visar ett överskott på ca 6,7 miljoner kronor, varav 6 miljoner kronor avser förvaltningens verksamhet, exklusive uppdraget som leverantör av digitala tjänster, som uppgår till cirka 0,7 miljoner kronor. Prognos på helår är överskott på 4 miljoner kronor.

Ekonomisk, ekologisk och social dimension

Inom den sociala dimensionen lyfts arbetet med social hänsyn i upphandling, där målet är att 100 personer kommer i anställning. Under kvartal 1 har 22 personer fått en anställning samt 27 personer erhållit praktikplats genom detta arbete. Social hänsyn i upphandling sker i nära samverkan med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning.

Vad gäller den ekologiska dimensionen kan särskilt nämnas arbetet med minskning av klimatpåverkan i transporter där andel fossilfria fordon är under målvärdet och har dessutom sjunkit sedan 2023. Utfallet är ett ackumulerat värde från de uppföljningar som gjorts av gemensamma avtal där fordonskrav är ställda. Förvaltningens prognos är att andelen fossilfria fordon kommer att öka kommande år då kraven har höjts mer från 2024 jämfört med tidigare.

Vad gäller den ekonomiska dimensionen påverkar hela nämndens ansvarsområde utfallet av denna dimension. Särskilt kan nämnas en större uppföljning av området Tekniska konsulter som pågår. I denna uppföljning med stickprov på 36 leverantörer visades att över 60 procent av dessa hade avvikelser i sina fakturor. Fakturorna avsåg exempelvis högre debitering än vad avtalet tillät.

Väsentlig styrinformation och inspel till budget 2026

Inköps- och upphandlingsnämnden bedömer det som väsentlig styrinformation till kommunstyrelsen att synliggöra det arbete som pågår kring såväl uppföljningsområdet som kring försörjningsrisker och beredskap. För att uppnå effekt i hela staden behövs såväl fortsatt fokus som politiska beslut. Exempelvis beskrivs nedan ärenden som är under politisk beredning, där framdrift är beroende av att beslut fattas i linje med de förslag som skrivits fram.

Enligt anvisning ska inspel till budget 2026 bedömas ha påverkan på kommande års uppdrag. Orsakade av exempelvis omvärldsförändringar. I denna marsrapport framförs två utvecklingsområden som är adekvata för stadens utveckling inom inköp och upphandling. Förändringar i omvärlden har inverkan och påverkan på dessa områden. Det ena handlar om långsiktigt hållbara inköp och det andra om styrning av inköp och upphandling i staden.

2 Väsentlig styrinformation till kommunledningen

2.1 Verksamhetens utveckling

2.1.1 Mått/nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling

Volym-, intäcts- och kostnadsutveckling

Mått	Utfall perioden jämfört med samma period föregående år	Prognos helår jämfört med helår föregående år
Antal publicerade ramavtalsupphandlingar	7 (17)	70 (52)
Antal initierade överprövningsmål	7 (9)	25 (18)
Antal överprövade upphandlingar	4 (8)	16 (11)
Antal fakturerade konsulttimmar	616 (532)	2300 (1913)
Antal genomförda systematiska uppföljningar	2 (6)	17 (24)

Effektmått och övriga mått/nyckeltal

Mått/nyckeltal	Utfall perioden 2025	Prognos helår 2025	Utfall helår 2024	Utfall helår 2023
Andel av stadens inköp som omfattas av kategoriarbete		15 %	14 %	15 %
Andel beställare i staden som genomfört stadens grundläggande beställarutbildning	59 %	65 %	69 %	61 %
Andel upphandlingar som är klara 6 månader innan planerad avtalsstart	45 %	45 %	49 %	40 %
Andel fossilfria fordon (lätta) i avtal som klassats som transporttjänst eller transportintensiva i förvaltningens upphandlingar	50%	64%	50 %	36 %
Andel fossilfria fordon (tunga) i avtal som klassats som transporttjänst eller transportintensiva i förvaltningens upphandlingar	52%	64%	49 %	51 %
Antal personer som fått sysselsättning genom stödfunktionens arbete	22	100	88	108

Andel av stadens inköp som omfattas av kategoriarbete har procentuellt minskat, men summan är likvärdig. Det är den totala inköpsvolymen som ökat, där investeringar är bidragande, som gör att procenten sänks.

Social hänsyn i upphandling har, utöver att 22 personer fått anställning, också lett

till att 27 personer fått praktik samt har stadens leverantörer bidragit med sex andra insatser (övriga värden) för att främja etablering på arbetsmarknaden för personer som står långt ifrån arbete.

Andel fossilfria fordon är under målvärdet och har dessutom sjunkit sedan 2023. Utfallet är ett ackumulerat värde från de uppföljningar som gjorts av gemensamma avtal där fordonskrav är ställda. Anledningen till den sjunkande trenden under det senaste året bedöms bero på att kraven inom några avtalsområden ställts relativt lågt men att många fordon ändå används på avtalen. Ett sådant exempel är högtryckstvätt och slamsugning. Förvaltningens prognos är att andelen fossilfria fordon kommer att öka framåt då kraven har höjts mer från 2024 jämfört med tidigare.

2.1.2 Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling

Inga avvikelser att rapportera.

2.1.3 Övrig väsentlig styrinformation till kommunstyrelsen

Uppföljningsfrågor samt försörjningsrisker och beredskap

Inköps- och upphandlingsnämnden bedömer det som väsentlig styrinformation till kommunstyrelsen att synliggöra det arbete som pågår kring såväl uppföljningsområdet som kring försörjningsrisker och beredskap. För att uppnå effekt i hela staden behövs såväl fortsatt fokus som politiska beslut. Exempelvis beskrivs nedan ärenden som är under politisk beredning, där framdrift är beroende av att beslut fattas i linje med de förslag som skrivits fram.

Försörjningsrisker och beredskap

Inköp och upphandlingsverksamhet är ett område som är känsligt för oegentligheter och otillbörlig påverkan likväl som det är påverkat av vad som sker i vår omvärld. Stadens inköp innebär stora summor och har en stor påverkan på hur väl staden når sina målsättningar inom exempelvis hållbarhetsområdet, samtidigt är det av vikt att det sker på ett korrekt sätt. Hög beredskapsförmåga samt stadenövergripande systematik för uppföljning och kontroll är därav väsentligt fokus framåt.

I nuläget bedöms stärkt samordning i staden kring organisatorisk försörjningsberedskap vara angeläget. Nämnden ser risk att stadens uppdelning i olika ansvarsområden utifrån resursfunktioner inte ger möjlighet till den samordning som krävs.

Uppföljningsfrågor

Gällande uppföljning och kontroll finns framtagna förslag om fortsatt hantering. Dessa ärenden är under politisk beredning. Det ena ärendet avser satsning på utökning av dagens kontrollorganisation i arbetet mot välfärdsbrott. Det handlar både om att agera likvärdigt mot oseriösa aktörer, men också att ha tillgång till ett proaktivt arbete med metodstöd som gör staden mindre sårbar. Vad gäller frågan om kontrollorganisation ska även nämnas behovet av satsning hos andra köpande organisationer i staden, inte minst hos funktionen för samordnad placering och inköp (SPINK) inom socialförvaltningarna.

Det andra ärendet handlar om nämndens framtagande av Årlig analys, i vilken det framgår önskemål om utveckling kring uppföljning. Sammanhållning kring

terminologi och processer behövs för stärkt systematik och styrning. Det är flera delar i detta varav en viktig parameter är en stadengemensam bastjänst med tillhörande processer.

3 Övrig uppföljning till kommunledningen

3.1 Utveckling inom personalområdet

Arbetet med att utveckla och tydliggöra nya yrkesroller samt arbetssätt har fortsatt under kvartalet, och uppföljning av riskanalyser kopplade till organisationsförändringar, nya roller och arbetsmetoder har genomförts. I slutet av 2024 inleddes även arbetet med Chefoskopet, ett verktyg för att kartlägga chefers förutsättningar och stärka ledarskapet, vilket fortlöper under 2025. Riskanalysen kring otillåten påverkan, hot och våld har fortsatt under 2025 i nära samverkan med skyddsombud och med aktiv delaktighet från medarbetare.

Förvaltningen ser ett växande behov av att vidareutveckla och anpassa det systematiska arbetsmiljöarbetet för att stärka det hälsofrämjande perspektivet. Särskilt fokus läggs på friskfaktorer, och detta arbete drivs utifrån dialoger inom FSG, samtal med chefer och uppföljningen av arbetsmiljöinsatserna.

3.1.1 Personalvolymsutveckling

	Aktuell period (ack sedan årets början)	Motsvarande period föregående år	Prognos 2025	Utfall 2024
Antal årsarbetare	27,5	25,3	108	99,0

Förvaltningen ökar planenligt årsarbetare. Ökningen beror främst på att förvaltningen utökar utifrån förvaltningens grunduppdrag och utifrån de ökade krav som läget i samhället medför, exempelvis arbete mot välfärdsbrottslighet. Prognosen bygger således på att förvaltningen tillsätter ytterligare resurser för genomförande av grunduppdraget.

3.1.2 Årlig uppföljning av aktiva åtgärder och systematiskt arbetsmiljöarbete

Årlig uppföljningen av aktiva åtgärder

Uppföljningen sker inom ramen för FSG på våren, maj/juni. 2024 genomfördes bedömning/undersökning av risk för diskriminering samt uppföljning av aktiva åtgärder under maj/juni.

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Skyddsombud och arbetsgivare var eniga i att kunskapen hos både chefer och skyddsombud i stort är tillräckliga för det "löpande, dagliga arbetsmiljöarbetet", men att kunskaperna behöver öka med fokus på systematik och samverkan. Grundläggande arbetsmiljöutbildning (GAM) utifrån det förvaltningslokala perspektivet, är inplanerad till september.

Skyddsombuden lyfte ett behov av att utveckla APT, vilket FSG senare hade dialog kring. Förvaltningen har en gemensam årsplanering för samtliga APT, som utgår

från årshjulet för det systematiska arbetsmiljöarbetet och säkrar att samtliga arbetsplatser lyfter angelägna frågor. Dialogen på FSG rörde balansen mellan styrning från förvaltningen och möjligheten för respektive chef/arbetsplats att forma sitt eget APT. Innan åtgärder vidtas behöver arbetsgivare och skyddsombud ytterligare analysera såväl nuläge som behov, detta kommer att ske under våren.

Ytterligare en punkt som skyddsombud lyfte var att vissa åtgärder ej genomförts och därmed kvarstår. Detta brukar som regel, de tidigare år som SAM följs upp, inte lyftas som en avvikelse. Denna gången handlade det specifikt om risker som identifierats i samband med omorganisation. Det sker ett arbete för att komma vidare och åtgärda risker, men då det många gånger handlar om förändring i arbetssätt, processer, systemstöd så är det komplexa frågor som tar tid.

De största arbetsmiljöriskerna

I handlingsplan för arbetsmiljö lyfts obalans mellan krav och resurser. Förvaltningens bedömning är att det kvarstår en viss otydlighet i de nya roller och arbetssätt som infördes under 2024, vidare har vissa befattningar hög arbetsbelastning. Åtgärder för att tydliggöra roller, gränssnitt, implementera nya systemstöd pågår. Vidare kommer resursförstärkning ske under året, inom den del av kärnverksamheten som är mest berörd.

I handlingsplan för arbetsmiljö lyfts vidare informationsdelning som en risk, bakgrunden är frågan i medarbetarenkäten om hur närmsta chef omhändertar och lyfter synpunkter och idéer från medarbetare. Åtgärder syftar till att fortsätta arbeta mot en kommunikativ organisation, där både chefer och medarbetare är trygga i sitt kommunikativa ansvar. Vidare kommer olika forum och vilket syfte de har att paketeras och tydliggöras.

Handlingsplan för arbetsmiljö är ännu ej samverkad, men har varit upp för dialog vid flertal FSG under våren.

Främjande faktor (friskfaktor)

Friskfaktorer såsom meningsfullhet, möjligheten att lära nytt, tydliga förutsättningar att ta ansvar, hög kompetens i förvaltningen och trivsel har identifierats genom både den årliga och löpande medarbetarundersökningen.

Förvaltningen kommer under 2025 stärka arbetet med hälsofrämjande arbetsmiljö och friskfaktorer. Arbetet är nyligen initierat och en första dialog har förts i FSG respektive förvaltningsledning.

3.2 Ekonomisk uppföljning

3.2.1 Resultatredovisning i sammandrag nämnder

Resultatredovisning i sammandrag

Belopp i mnkr	Period				Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall fg år	Prognos	Fg prognos	Budget	Bokslut fg år
Intäkter	36,6	34	2,7	32,3	143	144	148	132
Kostnader	-34,4	-38,4	4	-34,6	-144	-146	-153	-136

Kommunbidrag	1,3	1,3	0	1,5	5	5	5	6
Kommuninterna bidrag	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultat	3,5	-3,1	6,7	-0,8	4	3	0	2

3.2.2 Utfall till och med perioden

Förvaltningens budgetavvikelse fram till mars visar ett överskott på ca 6,7 miljoner kronor, varav 6 miljoner kronor avser förvaltningens verksamhet, exklusive uppdraget som leverantör av digitala tjänster, som uppgår till cirka 0,7 miljoner kronor.

I samband med bokslutet för 2024 har förvaltningen fått in ca 3 miljoner kronor mer i provisionsintäkter än som faktiskt har bokats upp avseende kvartal 4, vilket bidrar till budgetavvikelsen för perioden. Eftersläpning i rapporteringen av provisionsintäkter, kopplat till om stadens inköp når upp till förväntningarna, skapar en utmaning i planering och budgetering. För kvartal 1 2025 är provisionsintäkterna uppbokade enligt budget, men intäkterna för det första kvartalet förväntas först i slutet av maj.

Den positiva budgetavvikelsen beror även på att kostnaderna är jämt fördelade över året i budgeten, medan de faktiska utgifterna varier. Korttidsfrånvaro och vakanser har också bidragit till överskottet.

Digitala tjänster:

Den positiva avvikelsen mot budget för uppdraget som digital tjänsteleverantör beror främst på att kostnaderna är jämt fördelade över året i budgeten, medan de faktiska utgifterna varier.

3.2.3 Prognos

Förvaltningens budgetavvikelse fram till och med mars uppgår till ett överskott om 6 miljoner kronor, medan helårsprognosen indikerar ett överskott på 4 miljoner kronor.

Provisionsintäkterna för 2025 förväntas bli cirka 2 miljoner kronor lägre än budgeterat. Enligt uppgifter från inköpssystemet har stadens totala inköp under januari och februari 2025 minskat med cirka 7 % jämfört med samma period föregående år, vilket indikerar att provisionsintäkterna för kvartal 1 inte kommer att nå de budgeterade nivåerna. Provisionsintäkterna för 2025 förväntas bli lägre än budgeterat, men inte lägre än utfallet för 2024. För att kompensera underskottet i provisionsintäkterna för 2025 kommer överskottet som uppkommit vid bokslutet att användas.

Personalkostnaderna förväntas bli lägre än budgeterat, främst till följd av oplanerad frånvaro och vakanser, medan förvaltningens utvecklingskostnader förväntas följa den budgeterade nivån.

Digitala tjänster:

Beslutet om att skjuta på starten av konkurrensutsättning av stadens e-handelssystem till 2027 innebar återbetalning av 3,5 miljoner kronor från förvaltningskostnaderna för Stöd i inköp och beställning samt Stöd i leverantörsfakturahantering, vilket genomfördes i mars.

Kostnadsprognosen för den fortsatta utrullningen av Stöd i upphandling, leverantörs och avtalshantering bedöms hålla sig inom budget.

3.2.4 Kostnadsuppföljning bastjänster och förändringsinsatser

Bastjänster och digital infrastruktur

Bastjänster	Utfall jan-mars	Budget	Avvikelse	Prognos helår	Budget	Avvikelse
Stöd i inköp och beställning	2,0	2,2	0,2	8,8	8,8	0,0
Stöd i leverantörs-fakturahantering	5,2	5,1	-0,1	20,7	20,7	0,0
Utvecklingskostnader	2,5	3,2	0,7	9,4	9,4	0,0
Stöd vid uppföljning av inköp	0,5	0,5	0,0	1,8	1,8	0,0
Summa bastjänster	10,2	10,9	0,7	40,7	40,7	0,0

Förändringsinsatser

Förändringsinsatser	Utfall jan-mars	Budget	Avvikelse	Prognos helår	Budget	Avvikelse
Systemstöd ULA	2,5	3,0	0,5	8,8	8,8	0,0
Konkurrensuts, e-handelssystem	0,0	0,2	0,2	0,6	0,6	0,0
Summa förändringsinsatser	2,5	3,2	0,7	9,4	9,4	0,0

3.3 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

3.3.1 Effektivisering genom minskad administration och digitalisering

Nämndens stora möjlighet till effektivisering genom minskad administration och digitalisering är som möjliggörare för stadens förvaltningar och bolag. Detta sker framförallt genom rollen som digital tjänsteleverantör. I egenskap av digital tjänsteleverantör driver inköps- och upphandlingsnämnden utveckling inom digitala tjänster på inköps- och upphandlingsområdet. Ett led i att initiera och driva utveckling är att det planerade arbetet utgår från framtagna nyttokalkyler. Aktuell utveckling och införande av ULA, digitalt stöd för upphandling, leverantörer och avtal, är ett tydligt exempel på där nyttokalkylen visar på kostnadsbesparingar för staden, när samtliga bolag och förvaltningar implementerat systemet fullt ut. ULA kommer även att bidra till minskad administration för förvaltningar och bolags upphandlingsprocesser, då systemet även har funktionalitet att vara ett e-arkiv/diarium. Gemensamma underlag och mallar och ökad informationsdelning

möjliggör effektivare uppföljning i exempelvis arbete med kravställning och analyser, vilket innebär minskad arbetsbelastning/administration för stadens anställda. Minskning av administrationen kommer att ske stegvis i takt med utrullningen.

Inköps- och upphandlingsförvaltningen arbetar även med automatiserade robotlösningar kopplat till repetitiva uppgifter, så kallade RPA-lösningar. Detta gäller framförallt hantering av leverantörsfakturahantering.

Vad gäller intern effektivisering på förvaltningen kan nämnas att hantering av avtalsredovisning avseende provisionsintäkter på ramavtal är under översyn, då förvaltningen bedömer att detta är ett område där administrativ handpåläggning kan minskas utan att göra avkall på kvaliteten. Utöver denna aktivitet planeras det för insatser inom förvaltningen för förbättrad digital struktur, vilket ska minimera tidstjuvar och frigöra tid.

4 Insamling av information inför Budget 2026

Enligt anvisning ska nedan information bedömas ha påverkan på kommande års uppdrag. Omvärldsförändringar kan exempelvis handla om förändringar i lagstiftning, samhällstrender, kostnadsutveckling eller Andra utmaningar som gör det svårt att klara grunduppdraget i reglementet. Inköps- och upphandlingsnämnden har valt att belysa två utvecklingsområden som är adekvata för stadens utveckling inom inköp och upphandling. Förändringar i omvärlden har inverkan och påverkan på nedanstående områden. Kort beskrivning avslutas med kursiv text kring förslag och uppdrag.

Långsiktigt hållbara inköp

I Kommunfullmäktiges budget för 2025 finns ett budgetuppdrag riktat till samtliga nämnder och bolagsstyrelser om att analysera sina inköp och att ta fram förslag på hur inköpsarbetet kan förbättras utifrån kostnadsmedvetenhet, långsiktighet och hållbarhet. Under första kvartalet kan det konstateras förvaltningar och bolag tidigt börjat agera aktivt för att verkställa uppdraget. Det är enligt nämndens mening ett adekvat uppdrag som inte bör ses som ettårigt utan bör leda till ett kontinuerligt arbetssätt där förvaltningar och bolag löpande avrapporterar framdrift då det handlar om effektivisering av mycket stora värden. Nämndens uppfattning är att stadens metod för att löpande följa denna typ av frågor är ordinarie uppföljningsrapporter per sista mars, augusti och december. Av det skälet föreslår nämnden att styrning i frågan integreras i löpande uppföljning.

Förslag: I första hand inkludera Uppföljning av förbättring kring inköpsarbete i ordinarie uppföljningsrapporter. I andra hand, då förstahandsförslaget kan ta viss tid att genomföra, bibehålla aktuellt uppdrag under år 2026.

Revidering av riktlinje för inköp och upphandling

Inköps- och upphandlingsnämnden fick, i kommunfullmäktiges budget för 2024, i uppdrag att i samverkan med kommunstyrelsen följa upp implementeringen av riktlinjen för inköp och upphandling i nämnder och bolagsstyrelser. Bedömningen utifrån resultatet av uppföljningen är att följsamheten inte är tillfyllest. Detaljeringsgraden i riktlinjen bidrar till att riktlinjen inte blir effektiv i sin styrning. I och med att styrningen av strategiskt inköp utgår från riktlinjen påverkas således även styrningen och effekten av det arbetet. Slutsatsen är att ett omtag kring riktlinjens utformning behövs, där den förenklas och tydliggörs utifrån fullmäktiges vilja om strategisk styrning av inköp och upphandling i staden.

Inköps- och upphandlingsnämnden ser således ett behov av revidering av riktlinjen.

I riktlinjen för styrande dokument står att läsa att ”Innan nämnd/styrelse inleder ett arbete med att ta fram ett planerande styrande dokument som är av principiell beskaffenhet eller stadsövergripande ska godkännande först begäras av kommunstyrelsen. Detta utgör ett så kallat igångsättningsbeslut. Det gäller även de nämnder och styrelser som genom sitt reglemente/ägardirektiv tilldelats särskilt ansvar för att ta fram förslag till stadsövergripande styrande dokument för ett visst område”. Utifrån detta bedömer Inköps- och upphandlingsnämnden att det krävs ett beslut i fullmäktige avseende revidering av riktlinjen för inköp och upphandling. Riktlinjen för inköp och upphandling är av principiell beskaffenhet och fastställs av kommunfullmäktige. Dokumentansvarig är ekonomidirektören.

Uppdrag: Inköps- och upphandlingsnämnden får i uppdrag att se över stadens

styrning av inköp och upphandling samt revidera nuvarande riktlinje i syfte att främja följsamhet och stringent styrning.

5 Styrinformation till nämnden

Under styrinformation till nämnden synliggörs ett axplock av det som skett under årets första kvartal. Vissa insatser är kopplade till budgetuppdrag från kommunfullmäktige med andra är relaterade till nämndens grunduppdrag. Utvecklingen sker i enlighet med den plan som sattes för året.

ULA – digital tjänst för upphandling, leverantörer och avtal

I egenskap av tjänsteleverantör för bastjänsten upphandling, leverantörs- och avtalshantering (ULA) har första kvartalet varit händelserikt då startskottet för utrullning i staden skett. Inköps- och upphandlingsförvaltningen är en av fyra förvaltningar/bolag som är först ut. Förvaltningens upphandlingsprocess är implementerad och samtliga av förvaltningens ramavtalsupphandlingar utförs nu i ULA. Det finns fortsatt ett antal upphandlingar som håller på att avslutas i det tidigare upphandlingssystemet.

ULA kommer vid full drift även att bidra till minskad administration kring förvaltningens upphandlingsprocess, då systemet även har funktionalitet att vara ett e-arkiv/diarium. Full effekt väntas under 2026 när även hantering av leverantörer och avtal kommer göras i systemet.

Fördjupad uppföljning

En större uppföljning av området Tekniska konsulter pågår. I denna uppföljning med stickprov på 36 leverantörer visades att över 60 procent av dessa hade avvikelser i sina fakturor. Under första kvartalet har Inköps- och upphandlingsförvaltningen nu begärt att samtliga leverantörer inom ramavtalsområdet ska gå igenom sina fakturor. I de fall avvikelser skett ska självgranskning ske och pengar betalas tillbaka till de förvaltningar och bolag i staden som avropat tjänsterna. Om avvikelser har skett ska även åtgärdsplaner tas fram.

Under perioden jan-mars 2025 har uppföljningen av HVB för barn och unga 0-20 år fortsatt. Vid ingången av perioden fanns beslut om tillfälliga beställningsstopp avseende fem leverantörer. Av dessa har tre leverantörer nu fått sina avtal uppsagda i förtid, en leverantör har åter blivit beställningsbar och en leverantör återstår för bedömning. Dessutom har ytterligare en leverantör under perioden fått beslut om tillfälligt beställningsstopp. Samtliga beslut om förtida upphörande och tillfälliga beställningsstopp grundar sig i avtalsbrott från leverantörerna. Under perioden har även erfarenheter från uppföljningen sammanfattats och tagits tillvara. Inte minst i två nya avtal som annonserats under perioden där erfarenheter från uppföljningen medförde flertalet tillägg och korrigeringar i avtalsvillkor.

Årsberättelse stadens inköp 2024

För att främja strategiskt arbete inom inköp och upphandling är det av vikt att sammanställa och synliggöra det som sker. Under kvartal ett har förvaltningen tagit fram Årsberättelse inköp 2024, vilken är en ambition att, på ett tillgängligt sätt, åskådliggöra det som genom fakta kan beskrivas kring inköp och upphandling. Uppdraget att årligen sammanställa stadens inköp har Inköps- och upphandlingsförvaltningen enligt stadens riktlinje. Tidigare år har detta skett genom olika rapporter, men genom Årsberättelsen synliggörs nu dessa på ett samlat sätt. Statistik och fakta kan komma från olika håll och nivåer, ibland skapar vi egna databaser i andra sammanhang utgår vi från andras, exempelvis har Upphandlingsmyndigheten på nationell nivå ett uttalat statistikansvar inom området. Årsberättelsen knyter ihop dessa olika källor på ett samlat sätt där det gemensamma är att de speglar det som skett inköpsåret 2024.

Försörjningsrisk och beredskap

Det krävs en långsiktig och strukturell förändring av inköpsarbetet för att skapa en robust försörjning som klarar händelser över hela hotskalan. Under 2024 intensifierades arbetet genom en omfattande kartläggning och klassificering av centrala avtal baserat på hur kritiska dessa är för stadens samhällsviktiga verksamheter. Som en del av det arbetet togs en arbetsprocess fram för att systematiskt kunna hantera försörjningsrisker och stärka beredskapen. Syftet är att bygga en långsiktigt robust försörjning som möter samhällsviktiga verksamheters krav. Den nya metodiken implementerades under hösten 2024 på förvaltningen och en utbildningsfilm med tillhörande material har tagits fram för spridning i staden. Metodiken har utformats för att vara generellt tillämpbar.

Genom att identifiera och hantera försörjningsrisker kopplade till verksamhetskritiska varor/tjänster kan strategiska och taktiska val göras i inköpsarbetet för att skapa robusthet utan att det blir orimligt kostsamt eller går utöver andra viktiga aspekter som miljö- och hållbarhetskrav, kvalitet eller innovationsförmåga.

Status i uppdrag från kommunfullmäktige

I Budget 2025 har alla nämnder och bolagsstyrelser fått i uppdrag att analysera sina inköp utifrån Göteborgs Stads spendrappport och ta fram förslag på hur inköpsarbetet kan förbättras avseende kostnadsmedvetenhet, långsiktighet och hållbarhet. Inköps- och upphandlingsnämnden ska stötta i detta arbete.

En första dialog kring hur Inköps- och upphandlingsnämnden planerar att stötta hölls med stadens verksamheter i februari i nätverket för stadens inköpsansvariga. Vid nätverksträffen presenterades vilka verktyg och underlag som finns att ta del av, vidare gavs även goda exempel från bolag och förvaltningar som påbörjat arbetet med inköpsanalys.

Social hänsyn – etablering på arbetsmarknaden

Insatser inom social hänsyn pågår löpande. Hittills i år har 22 personer fått anställning genom social hänsyn i upphandling. Utöver dessa anställningar har arbetet också lett till att 27 personer fått praktik samt att stadens leverantörer bidragit med sex andra insatser (övriga värden) för att främja etablering på arbetsmarknaden för personer som står långt ifrån arbete.

I nuläget bedöms takten vara i nivå med förväntat. Konjunkturen har en påverkan på hur väl insatser genom social hänsyn faller ut. Det är främst två faktorer; högre arbetslöshet kan å ena sidan innebära att det finns fler individer att matcha ut men å andra sidan går det dåligt för företag, främst inom bygg, så anställs färre. Sen är alltid förmågan att effektivt kunna matcha individer till anställningar en avgörande faktor. Inköps- och upphandlingsförvaltningens roll är möjliggörare med krav i upphandlingar, både egna och andras.

Digitala tjänster - Årlig analys

Inköps- och upphandlingsnämnden är sedan 2023 digital leverantör av gemensamma tjänster inom inköpsområdet till stadens förvaltningar och bolag. Ansvaret övertogs från nämnden för Intraservice. I enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning ska Inköps- och upphandlingsnämnden årligen inkomma med en analys till den strategiska samordningsgruppen. Den årliga analysen syftar till att tydliggöra den strategiska riktningen som ligger till grund för digital utveckling och förvaltning för gemensamma tjänster inom inköpsområdet. Analysen innehåller pågående och planerade satsningar, samt behov av utveckling som

behöver ske för att möta kommunkoncernens behov av gemensamma digitala tjänster inom inköpsområdet. Inköp och upphandlings gemensamma bastjänster nyttjas av samtliga förvaltningar och de flesta av stadens bolag. Under första kvartalet sammanställdes denna Årlig analys och behandlades av nämnden innan expediering till den strategiska samordningsgruppen.

I Årlig analys 2026 framgår att inga kategoriförändringar för befintliga tjänster är planerade. Däremot tillkommer en ny tilläggstjänst: Stöd vid livsmedelshantering.

Vidare beskrivs ett utvecklingsområde framåt för utveckling av bastjänst för uppföljning. I ett första steg föreslås en förstudie att initieras i år.

Miljöberättelse

Under första kvartalet i år fastställdes miljöberättelsen för 2024, som har bärighet på insatser under 2025 och framåt. I Miljöberättelsen beskrivs bland annat om en kartläggning som har skett tillsammans med miljöförvaltningen kring var stadens inköp har störst påverkan på biologisk mångfald. Analysen identifierar följande områden som de mest betydande:

- Livsmedel och måltider
- Elenergi och drivmedel
- Bygg och anläggning, inklusive:
- Byggnader
- Väg, mark och markanläggningar
- Tekniska anläggningar

Utöver dessa kategorier identifierades även mindre områden där pågående insatser för en cirkulär omställning bidrar till att minska påverkan på biologisk mångfald. Dessa insatser minskar även stadens klimatpåverkan.